

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 71/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 19. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Veselým, Mierová 1, Veľký Krtíš, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kamenín konaných 10. novembra 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kamenín konaných 10. novembra 2018.

2. Sťažnosť smeruje proti zvolenému kandidátovi na starostu obce Kamenín [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a kandidátom vo voľbách poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kamenín,

ktorými sú [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Podľa oficiálnych výsledkov volieb sťažovateľka zo 741 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do Obecného zastupiteľstva obce Kamenín získala 254 platných hlasovacích lístkov, čo predstavuje 34,28 %. Na funkciu starostu obce sťažovateľka nekandidovala.

3. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza: „*V Rozhodnutí predsedu Národnej rady SR č. 203 zo dňa 6. júla 2018 o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí bola určená lehota na určenie volebných obvodov pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev, počtu poslancov obecných zastupiteľstiev v nich do 17. augusta 2018.*

V zmysle ust. § 11 ods. 3 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce takto: od 1001 do 3000 obyvateľov obce 7 až 9 poslancov.

V zmysle ust. § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich určí a zverejní obecné zastupiteľstvo v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb.

Starosta obce [REDAKOVANÉ] úmyselným protiprávnym konaním nesplnil povinnosti stanovené v Rozhodnutí predsedu Národnej rady SR č. 203 zo dňa 6. júla 2018 o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí, nakoľko v čase od 6. júla 2018 do 17. augusta 2018 ani len nezvolal zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Kamenín. Uvedeným konaním zabránil poslancom vykonať ich zákonom stanovenú výlučnú právomoc na určenie volebných obvodov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne a voľby starostu obce Kamenín, ako aj počtu poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne.

V zmysle ust. § 38 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov ak obec nesplní úlohy podľa tohto zákona, bezodkladne zabezpečí ich splnenie prednosta okresného úradu z prostriedkov pridelených obci na voľby zo štátneho rozpočtu. Prednosta okresného úradu je za týmto účelom oprávnený usmerňovať obce a ukladať im úlohy.

Prednosta Okresného úradu v Nových Zámkoch vydal absolútne protiprávne Rozhodnutie č. OÚ-NZ-2018/013913 zo dňa 16.08.2018, v ktorom v rozpore s platnými

právnymi predpismi svojvoľne a protiprávne určil počet poslancov Obecného zastupiteľstva v Kameníne vo volebnom období 2018 - 2022 ako aj protiprávne určil volebné obvody.

Určenie volebných obvodov a počtu poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne je výlučnou právomocou obecného zastupiteľstva v Kameníne a žiadny zákon túto právomoc nedáva prednostovi okresného úradu.

Týmto úmyselným protiprávnym konaním prednostu Okresného úradu v Nových Zámkoch došlo k neoprávnenému určeniu počtu poslancov Obecného zastupiteľstva v Kameníne vo volebnom období 2018 - 2022 ako aj neoprávnenému určeniu volebných obvodov.

Na základe vyššie uvedených skutočností je nutné konštatovať úmyselné porušenie zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj ignorovanie Rozhodnutia predsedu Národnej rady SR č. 203 zo dňa 6. júla 2018 starostom obce Kamenín a prednostom Okresného úradu Nové Zámky. Nezákonné určenie poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne a nezákonné určenie volebných obvodov neoprávnenou osobou je pritom tak závažné pochybenie a nezrovnalosť, že spochybňuje legitimitu a demokratickosť celých volieb.“

4. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla: „V zmysle ustanovenia čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným... funkciám. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vo volebných veciach vyplýva, že s výkonom ktoréhokoľvek zo základných práv alebo slobôd môže zákonodarca spájať určité podmienky alebo vyžadovať splnenie určitých predpokladov. Pokiaľ však splnenie takýchto podmienok alebo predpokladov má zabezpečiť štátny alebo iný orgán, žiadny oprávnený subjekt nesmie na svojom základnom práve alebo slobode utrpieť akúkoľvek ujmu len preto, že ten, kto mu mal umožniť jeho výkon, zákonné podmienky alebo predpoklady späté s jeho výkonom buď vôbec nepoznal, alebo si ich zle vyložil, či dokonca aj po zistení, že k ich splneniu došlo, výkon základného práva alebo slobody neumožnil. Na uvedenom nemení nič to, že sa takéhoto konania dopustil orgán štátu, orgán územnej samosprávy alebo volebná komisia ako orgán verejnej správy (I. ÚS 2/99).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, úmyselným protiprávnym konaním starostu obce a prednostu Okresného úradu v Nových Zámkoch došlo k neoprávnenému určeniu počtu poslancov Obecného zastupiteľstva v Kameníne vo volebnom období 2018 - 2022 na počet 7 poslancov, čím došlo k možnému obmedzeniu počtu poslancov o 2 poslanecké funkcie, čo znamená obmedzenie prístupu občanov obce Kamenín k voleným funkciám bez zákonných a ústavných dôvodov a porušeniu základného práva prístupu občanov obce Kamenín k voleným funkciám zakotveného v ustanovení čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.“

5. Na základe argumentácie uvedenej vo volebnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Kamenín konané dňa 10. novembra 2018 vyhlasuje za neplatné.

Sťažovateľovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania vo výške 390,50 €.“

II.

6. Posudzujúc obsah sťažnosti v jeho súhrne, ústavný súd bez akýchkoľvek pochybností konštatuje, že sťažovateľka namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Kamenín konaných 10. novembra 2018, v dôsledku čoho malo podľa nej dôjsť k porušeniu základného práva na prístup občanov obce Kamenín k voleným funkciám v zmysle ustanovenia čl. 30 ods. 4 ústavy.

7. Ťažiskovým a de facto jediným argumentom odôvodňujúcim nezákonnosť a neústavnosť namietaných volieb je tvrdenie sťažovateľky, že nezákonným a neústavným je rozhodnutie prednostu Okresného úradu Nové Zámky č. OU- NZ 2018/013913 zo 16. augusta 2018 (ďalej len „rozhodnutie prednostu okresného úradu“), ktorým podľa § 38 v spojení s § 166 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) určil, že Obecné zastupiteľstvo v Kameníne bude mať vo volebnom období 2018 –

2022 sedem poslancov, ktorí budú zvolení v jednom volebnom obvode utvorenom pre celú obec Kamenín.

8. Sťažovateľka nezákonnosť a neústavnosť predmetného rozhodnutia prednostu okresného úradu namieta s vedomím toho, že bolo prijaté v dôsledku nečinnosti starostu obce Kamenín, ktorý, ako sama v sťažnosti uvádza, si „*nesplnil povinnosti stanovené v Rozhodnutí predsedu Národnej rady SR č. 203 zo dňa 6. júla 2018 o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí, nakoľko v čase od 6. júla 2018 do 17. augusta 2018 ani len nezvolal zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Kamenín. Uvedeným konaním zabránil poslancom vykonať ich zákonom stanovenú výlučnú právomoc na určenie volebných obvodov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne a voľby starostu obce Kamenín, ako aj počtu poslancov obecného zastupiteľstva v Kameníne.*“.

9. Keďže sťažovateľka namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb v súvislosti s rozhodnutím prednostu okresného úradu prijatým 16. augusta 2018 do obce Kamenín doručeným 17. augusta 2018, ide o posúdenie postupu prípravy volieb do uvedených orgánov, zavŕšeného rozhodnutím prednostu okresného úradu zo 16. augusta 2018.

K námietkam nezákonnosti a neústavnosti volieb starostu obce Kamenín

10. Zo sťažnosti a zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka vo voľbách uskutočnených v obci Kamenín 10. novembra 2018 na funkciu starostu obce nekandidovala.

11. Podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu alebo do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

12. Keďže, ako už bolo uvedené, sťažovateľka vo voľbách na funkciu starostu nekandidovala, nie je aktívne legitimovaná domáhať sa vyhlásenia volieb starostu obce Kamenín konaných 10. novembra 2018 za neplatné, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

13. Ústavný súd k tejto časti sťažnosti ešte poznamenáva, že o nej rozhodol z dôvodu právnej čistoty, pretože sťažovateľka sa vyhlásenia neplatnosti volieb starostu obce nedomáhala v petite sťažnosti, ktorý je pre konanie o sťažnosti záväzný, ale opakovane na nezákonnosť a neústavnosť voľby starostu obce poukazovala v texte sťažnosti.

K námietkam nezákonnosti a neústavnosti volieb poslancov do obecného zastupiteľstva

14. Ako už bolo na inom mieste tohto uznesenia uvedené, predmetom konania o časti sťažnosti namietajúcej nezákonnosť a neústavnosť volieb poslancov do obecného zastupiteľstva je posúdenie prípravy volieb, teda preskúmanie zákonnosti postupu orgánu štátnej správy, konkrétne prijatím rozhodnutia prednostu okresného úradu zo 16. augusta 2018, ktorým určil, že Obecné zastupiteľstvo obce Kamenín bude mať vo volebnom období 2018 – 2022 sedem poslancov, ktorí budú zvolení v jednom volebnom obvode utvorenom pre celú obec Kamenín. Sťažovateľka v sťažnosti sama uvádza, že predmetné rozhodnutie prednostu okresného úradu bolo prijaté v dôsledku nečinnosti obce, keďže starosta obce v súvislosti s voľbami nezvolal zasadnutie obecného zastupiteľstva.

15. Podľa § 38 ods. 2 volebného zákona ak obec nesplní úlohy podľa tohto zákona, bezodkladne zabezpečí ich splnenie prednosta okresného úradu... Prednosta okresného úradu je za týmto účelom oprávnený usmerňovať obce a ukladať im úlohy.

16. Podľa § 166 ods. 2 volebného zákona v obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov obecného zastupiteľstva, sa môže utvoriť jeden volebný obvod. Podľa § 166 ods. 4 pre voľby starostu obce tvorí každá obec jeden jednomandátový volebný obvod.

17. Sťažovateľka k sťažnosti priložila fotokópiu rozhodnutia prednostu okresného úradu zo 16. augusta 2018, ktorého nezákonnosť namieta. Z pečiatky na tomto rozhodnutí je zrejmé, že bolo na Obecný úrad Kamenín doručené 17. augusta 2018.

18. Ústavný súd v zhode so svojím uznesením sp. zn. PL. ÚS 34/99 z 12. mája 1999 v súvislosti s posudzovaním tejto veci konštatuje, že orgán, ktorý určuje volebné obvody pre voľby podľa volebného zákona, je povinný vytvoriť volebné obvody s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal približne rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo podľa čl. 30 ods. 1 alebo čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté rozhodnutie prednostu okresného súdu bolo realizované postupom súladným s už uvedeným.

Ďalej ústavný súd konštatuje, že osoba, ktorej ústavné právo bolo porušené vytvorením volebných obvodov odporujúcich ústave alebo zákonu, musí porušenie svojho práva namietnuť včas. Ak osoba namietne vytvorenie volebných obvodov odporujúcich ústave alebo zákonu až po vykonaní volieb, námietka porušenia práva je uplatnená oneskorene, čo nastalo aj v danom prípade, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu jej oneskorenosti.

19. Ústavný súd dodáva, hodnotiac všetky súvislosti a okolnosti danej veci, najmä skutočnosť, že sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až po oboznámení sa s výsledkami volieb vrátane volebného výsledku dosiahnutého sťažovateľkou, že sťažnosť uplatnená na ústavnom súde sa javí ako účelová.

20. Ústavný súd nad rámec k veci ďalej poznamenáva, že sťažovateľka nevyužila ani možnosť požiadať o posúdenie zákonnosti v sťažnosti napadnutého rozhodnutia prednostu okresného úradu prokuratúrou v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, a preto sťažnosť v tejto časti bolo možné odmietnuť v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu jej neprípustnosti.

21. Ústavný súd napriek odmietnutiu tejto časti sťažnosti z dôvodu jej oneskorenosti posúdil obsah rozhodnutia prednostu okresného úradu zo 16. augusta 2018, ako aj súvislosti

spojené s jeho vydaním a konštatuje, že predmetné rozhodnutie určilo volebný obvod a počet volených poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Kamenín v súlade s ustanovením § 11 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, a ďalej konštatuje, že bolo prijaté v dôsledku nečinnosti obce Kamenín, keď reálne hrozilo, že môže dôjsť k znemožneniu uplatnenia volebného práva voličmi, čomu bolo potrebné predísť. Vzhľadom na všetky okolnosti danej veci teda ústavný súd zastáva názor, že uvažovať o možnosti vyslovenia porušenia základného práva v zmysle čl. 30 ods. 4 ústavy namietaného v sťažnosti je na základe argumentácie a skutočností v nej uvedených irelevantné.

22. Ústavný súd vo vzťahu k danej veci poukazuje na to, že sťažovateľka teda mala procesný prostriedok na ochranu svojho ústavou zaručeného práva, ale ako už bolo uvedené na inom mieste tohto uznesenia, tento prostriedok nevyužila.

23. V okolnostiach danej veci sťažovateľka teda zmeškala príležitosť včas sa uchádzať o účinnú ochranu svojho ústavou zaručeného práva. Volebná sťažnosť nie je právnym prostriedkom na zmenu výsledku volieb z dôvodu, že uchádzač o verejnú funkciu nie je spokojný s dosiahnutým výsledkom vo voľbách. Nevyužitie jedného procesného prostriedku nemožno nahrádzať uplatnením iného, zdanlivo použiteľného prostriedku.

24. Napokon ústavný súd k poukazovaniu sťažovateľky pri argumentácii v sťažnosti na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/90 zo 7. marca 2000 poznamenáva, že tento nález bol prijatý za úplne iných skutkových okolností a súvislostí a pri odlišnom právnom rámci upravujúcom realizáciu volebného práva občanmi v období pred 18 rokmi.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave 19. decembra 2018